

нитѣ замѣци, вертепи и кули, подѣ маската на вѣоржжено благочестие, трѣбаше да се излѣятъ въ эпохаленъ авантюризмъ¹⁾. Третиятъ отъ тия походи, воденъ по сухо отъ нѣмския императоръ Фридрихъ Барбароса, заварва България именно прѣзъ врѣме нейнитѣ усилия за пълна независимостъ отъ византийцитѣ. Барбароса нагазва България прѣзъ 1189 г. Тукъ се различава България отъ Тракия; подѣ първата се разбира цѣла днешна Сърбия, софийско и Сѣверна България, а подѣ Тракия — днешна южна България, съ останалитѣ византийски владѣния до Ц-дъ и въ Македония. Южна-България, вѣроятнo съ изключение на прибалканскитѣ ѳ крѣпости, е била все още въ византийски рѣцѣ. Намѣренията на Барбароса не сж били чисто „крѣстоносни“. Това се види, прѣди всичко, отъ кореспонденцията му, отъ враждебното държание на

¹⁾ Прицѣлтъ на крѣстоноснитѣ походи бѣ освобождаването на Иерусалимъ срѣшу мухамеданитѣ. Първиятъ отъ тѣхъ съ пжтъ прѣзъ България бѣ въ 1096—99 г. Той, може да се каже, че бѣ и сжщинския въ тая смисълъ. Вториятъ, съвсѣмъ несполучливъ, прѣзъ 1147—49 г.; третиятъ въ 1189—1192 г. подѣ Барбароса, съ пжтъ прѣзъ България, а едноврѣменно подѣ Филипа Френски и Ричардъ Английски — по море. Четвъртиятъ бѣ прѣзъ 1202—4 г., подѣ френски и италиянски маркизи, които спиратъ въ Ц-дъ и забравятъ Иерусалимъ, и т. н. Приписванитѣ „сждбоносни“ послѣдици отъ тия крѣстоносни походи, като разсипването на феодалния строй, ускорения прѣвратъ въ економиката съ обмѣната на производството и т. н., сж плодъ на мѣдрувания у екзалтирани историци, които не намиратъ по-дълбоки причини въ политико-економичния строй на визирания периодъ и най-малко държатъ смѣтка за сжщественнитѣ фактори по тѣй станалитѣ промѣни. Наричаха се крѣстоносци, защото носеха крѣстъ на гърдитѣ си и отиваха да се биятъ за него. Подѣ вджжновението именно на тия крѣстове, тѣ грабяха странитѣ, прѣзъ които минаваха, и убиваха безразборно. Събрани отъ „колъ и вжже“, упоявани отъ попскитѣ припадѣци и онадѣждвани съ богатства и грабежъ, тѣ бѣха роби на най-деморализиранитѣ амбиции и черни години, които нѣкога човѣчеството е прѣживявало. Повече за насъ отъ колкото за западъ, тия походи сж важни, не защото разнесоха изъ Европа плѣховетѣ и венерическитѣ болести, както се изразява единъ хроникъ, но защото слѣдъ като разгнѣздиха и раздвижиха турскитѣ пѣлчища въ Азия и запазиха отъ къмъ М. Азия още за малко години агоничната Византия, накараха дивитѣ орди да се сплотятъ и понесатъ урагана не къмъ „блаженнитѣ Апенини и Рейнъ“, а къмъ вѣчно жертвения Балкански Полуостровъ.